

AARDRIJKSKUNDE

EUROPA

VIJFDE KLAS
MEI-JUNI 2005

werkboek voor de leerkracht

noot:

*steeds nazien of de informatie in dit werkboek nog actueel is.
Zijn er landen bijgekomen, grenzen gewijzigd,
bekende personen nog in de actualiteit, enz...?*

Dictees

De eerste dag van de periode wordt er nog geen dictee gegeven. Wel het eerste dictee gezamenlijk voorbereiden in de klas.

De teksten van de dictees liefst aanpassen aan de omgeving. De hier opgenomen teksten zijn bestemd voor een school in Kalmthouten gaan dus vooral over Kalmthout en omliggende gemeenten.

De werkwijze bij de voorbereiding kan zijn:

De eerste tekst (Kalmthout) stil laten lezen. vragen stellen over de inhoud.

De tekst door enkele kinderen laten voorlezen

manier van voorbereiden van het dictee uitleggen: de tekst lezen, dan opschrijven.

De tekst overschrijven

De tekst nog eens overschrijven.

Twee kinderen bijeen zetten: de een dicteert, de ander schrijft. Omwisselen.

Het dictee bekijken (door de kinderen zelf): welke fouten vallen op? Bekijk die woorden nog eens in de tekst. Schrijf die nog eens op.

Het is de bedoeling (en dat moet ook aan de kinderen gezegd worden) dat ze het dictee in de klas foutloos kunnen maken.

Per kind (individueel) bespreken hoeveel fouten het maximaal mag maken de volgende dagen (deze afspraak nu en dan opnieuw maken en aanpassen). Maakt het meer fouten dan maximaal afgesproken, dan moet het de voorbereiding van het volgende dictee laten zien vóór het dictee gegeven wordt. Het kan zijn dat die voorbereiding de tekst van het nieuwe dictee 1x, 2x, 3x enz.. Bevat, dat hangt af van de afspraak die gemaakt is.

Het heeft geen zin om na het dicteren in de klas de fout geschreven woorden nog eens extra te laten schrijven. Het is beter de aandacht te richten op het volgende dictee en dat dus intensiever te laten voorbereiden.

Het maakt niet uit wanneer in de loop van de dag het dictee wordt gegeven. De dictees worden op een los blad geschreven, zodat ze gemakkelijk kunnen nagekeken worden. De dictees hoeven niet per se (het mag) nog eens op een net blad overgeschreven.

De teksten van de dictees bevatten woorden die specifiek zijn voor de geografie. Er komen veel aardrijkskundige namen in voor, zodat het gebruik van hoofdletters en verbindingstreepjes courant is.

Vele termen in de teksten moeten vooraf uitgelegd worden door de leerkracht.

1. KALMTHOUT

Kalmthout is een landelijk woondorp. Het ligt in de Antwerpse Noorderkempen aan de Nederlandse grens. Het landschap is licht golvend. Op de Kalmthoutse Heide vind je verschillende duinruggen tot 27 meter hoog. In het oosten van de gemeente ligt het natuureservaat "De Maatjes".

Wijken van Kalmthout zijn: Dorp, Heide, Dennendaal, Achterbroek, Nieuwmoer, Kalmthoutse Hoek.

Er zijn twee bekende musea: Het Suske en Wiskemuseum en het Natuureducatief Centrum met het bijenteeltmuseum.

2. KAPELLEN

Kapellen ligt ten zuiden van Kalmthout.

Het is een typische randgemeente van de Antwerpse agglomeratie.

Het is een regionaal handels- en marktcentrum. Vele mensen kennen Kapellen als een gemeente met chique villawijken.

Het Antitankkanaal en de forten zijn bij vele kinderen, wandelaars en natuurliefheb-

bers bekend.

Twee mooie oude gebouwen in Kapellen zijn de kerk en de pastorie.

Wijken van Kapellen zijn: Hoogboom, Zilverenhoek, Putte, Kapellenbos.

3. **WUUSTWEZEL**

Wuustwezel ligt ten oosten van Kalmthout in de Antwerpse Noorderkempen aan de grens met Nederland.

Het is nog een echt landbouwdorp met talrijke varkenskwekerijen. De jongste jaren worden er vele nieuwe woonwijken gebouwd.

Het landschap is licht golvend en daalt van 25 m hoogte in het zuidwesten tot 15 m in het noorden.

Mooie oude gebouwen zijn: de Nuytemanshoeve, de Vloeikenshoeve en de Sint-Willibrorduskapel.

Deelgemeenten en wijken: Loenhout en Gooreind.

4. **ESSEN**

Essen ligt ten noorden van Kalmthout in de Antwerpse Noorderkempen aan de Nederlandse grens.

Het landschap is tamelijk vlak en ligt tussen 10 en 17m hoogte. Je treft er heide aan, dennenbossen, velden en beemden.

Essen was vroeger een belangrijke grensgemeente met een groot douanekantoor.

Er zijn een drietal zeer bekende musea in Essen: Het Karrenmuseum bij de Kiekenhoeve, het Molen- en Bakkerijmuseum bij de Bakkersmolen en het bosmuseum "De Wildertse Duintjes".

Deelgemeenten en wijken: Kalmthoutse Hoek, Wildert, Horendonk.

5. **BRASSCHAAT**

Brasschaat ligt ten zuiden van Kalmthout, maar grenst er niet aan. Toch loopt het militair domein van Brasschaat door tot in Kalmthout.

Brasschaat is een parkgemeente met vele oude herenhuizen en kastelen. Brede lanen met talloze grote en rijke villa's bepalen het uitzicht van de gemeente.

Het Peerdsbos, De Uitlegger, De Inslag en De Mik zijn groene wandelgebieden.

Het vliegveld van Brasschaat wordt gebruikt om helikopterpiloten op te leiden. In de weekends wordt het vooral door sport- en zweefvliegers gebruikt.

Het centrum van Brasschaat wordt meer en meer een winkelcentrum.

Wijken: Polygoon, Maria-ter-Heide, Mariaburg, Rustoord, Donk

6. **STABROEK**

De poldergemeente Stabroek ligt ten zuidwesten van Kalmthout, maar grenst er niet aan. Het landschap daalt van 12 m hoogte in het oosten, waar de grond zanderig is, tot 3 m in het westen, waar de vruchtbare natte poldergrond ligt. Grote delen van de polders zijn ingenomen door de Antwerpse haven.

Stabroek is een echt straatdorp. Mooie, oude herenhoeven en kasteeltjes liggen aan weerszijden van de belangrijkste straat van het dorp.

Het Ravenhof, met muziekschool en wagenspelen, en een prachtige bosrijke wandelomgeving (Het Moretusbos) is het meest toeristische oord van de gemeente.

Deelgemeenten en wijken: Hoevenen, Putte.

7. **PUTTE (Nederland)**

Kalmthout grenst in het westen aan de Nederlandse gemeente Putte. De woonkern strekt zich uit over Nederlands en Belgisch grondgebied (Kapellen en Stabroek). De bewoning is, in tegenstelling tot de Belgische gemeenten, geconcentreerd in het centrum. Daarbuiten zijn er uitgestrekte velden, bossen en heidelandschappen met duinen. Een groot deel van deze gemeente maakt met de Kalmthoutse Heide deel uit van het grensoverschrijdend natuurgebied "De Zoom".

Voor vele inwoners van Kalmthout is de wekelijkse markt van Putte op woensdagochtend een begrip. Op zondagen is Putte een druk bezocht winkelcentrum.

Sinds 1 januari 1997 is Putte een deelgemeente van Woensdrecht. Andere deelgemeenten zijn: Hoogerheide, Huijbergen en Ossendrecht.

8. ZUNDERT (Nederland)

Kalmthout grenst in het noordoosten, bij de wijk Nieuwmoer, aan de Nederlandse gemeente Zundert.

Zundert ligt aan de rivier de Aa, die ook Weerijds genoemd wordt, ten zuidwesten van de stad Breda. Het is een land- en tuinbouwgemeente. Opvallend zijn de boomkwekerijen.

Zundert is de geboorteplaats van de 19e-eeuwse kunstschilder Vincent van Gogh.

Deelgemeenten: Achtmaal, Wernhout en Rijsbergen.

9. ANTWERPEN

Antwerpen is het belangrijkste administratieve, economische en toeristische centrum van de regio waartoe ook Kalmthout behoort. Vele inwoners van Kalmthout werken in Antwerpen, vooral in de haven.

In de voorbije eeuw breidde de haven - de vierde grootste ter wereld - zich geweldig uit. De stad slurpte de polderdorpen aan de Schelde op, waardoor Antwerpen in oppervlakte de grootste gemeente van België werd. Verdwenen polderdorpen zijn: Oorderen, Oosterweel, Wilmarsdonk.

Deelgemeenten van Antwerpen van zuid naar noord: Hoboken, Wilrijk, Berchem, Antwerpen, Borgerhout, Deurne, Merksem, Ekeren, Lillo, Berendrecht, Zandvliet.

10. ANTWERPEN

Antwerpen ontstond in de vroege Middeleeuwen bij een burcht op een hoger gelegen landtong aan de Schelde. Uit de burcht ontwikkelde zich een ommuurde stad, die geleidelijk aan groeide. De verschillende groeifasen van de stad zijn nu nog in het straatbeeld terug te vinden. Eerst was er de Burchtgracht. Dan kwamen de Ruien. Daarna de Leien. In de 19e eeuw werden de vestingen afgebroken en vervangen door brede boulevards. De stad breidde zich dan snel uit over de omliggende gemeenten.

De stad bezit vele musea en kerken met talloze waardevolle kunstwerken.

Het is een van de meest bezochte toeristische centra van het land.

Antwerpen is de belangrijkste stad ter wereld voor diamant. De Antwerpenaren noemen hun stad dan ook: "De stad van het steentje".

De bijnaam van de Antwerpenaren is: Sinjoren.

11. BRECHT

Brecht ligt ten zuidoosten van Kalmthout, voorbij Wuustwezel. Het is een landbouwgemeente met veel varkenskwekerijen. Een groot deel van Brecht wordt ingenomen door het Groot Schietveld, een militair oefenterrein van de kazerne van Brasschaat.

Brecht heeft een oude dorpskerk uit de 15e eeuw. Er is ook een Kempisch Museum, waar het vroegere leven in de Antwerpse Kempen getoond wordt.

Aan het kanaal is er veel industrie. Electrabel heeft er grote terreinen.
Er zijn veel weekendverblijven en enkele campings. Stadsmensen brengen hier graag hun weekends en vakanties door.
Deelgemeenten zijn: Sint-Lenaarts en Sint-Job-in-'t-Goor.

12. HOOGSTRATEN

Als je op de kaart van België kijkt, dan zie je in de middelste bult van de provincie Antwerpen de gemeente Hoogstraten liggen. Het is de meest noordelijk gelegen gemeente van het land.

Hoogstraten is een uitgestrekte landbouwgemeente. De belangrijkste producten zijn: varkens en aardbeien.

Het centrum van Hoogstraten is een oud stadscentrum met een 16e eeuwse kerk en een begijnhof met museum. De toren van de kerk is 100 m hoog. Men noemt de kerk ook wel "De Kathedraal van de Kempen".

De rivier de Mark, die in Breda samenvloeit met de Aa, stroomt door Hoogstraten.

Deelgemeenten: Meer, Meerhout, Minderhout, Wortel.

13. TURNHOUT

Turnhout is de belangrijkste stad in de Antwerpse Kempen. De stad is ontstaan rond een slot dat in de 12e eeuw werd gebouwd.

De stad ligt aan het riviertje de Aa, dat verder naar het zuiden in de Kleine Nete uitmondt. Turnhout is wereldberoemd om zijn speelkaarten. Er is een speelkaartenmuseum. In de nabijheid van de stad bevindt zich het wereldvermaarde geneesmiddelenbedrijf Janssen Pharmaceutica.

Turnhout heeft een echt stadscentrum. Van overal uit de omgeving komen leerlingen naar de scholen die dichtbij het centrum gelegen zijn.

14. BAARLE-HERTOG

Samen met Baarle-Nassau vormt Baarle-Hertog, dat een Belgische enclave in Nederland is, één woonkern. Baarle-Nassau is Nederlands en Baarle-Hertog is Belgisch. De grens loopt er kriskras door straten en huizen. Om die reden is deze gemeente een curiosum. Vele mensen komen op zondag naar hier. Daardoor is deze gemeente een toeristisch winkelcentrum geworden.

15. GEEL

In de Antwerpse Zuiderkempen, aan de rivieren Kleine Nete en Grote Nete, ligt de gemeente Geel. De Boudewijnsnelweg en het Albertkanaal doorsnijden de gemeente. Daardoor is Geel een industrieel centrum geworden, want vele bedrijven hebben er zich gevestigd.

Al sinds de Middeleeuwen is Geel een gemeente waar geesteszieken verpleegd worden. De legende van de heilige Dimfna (of Dimpna) ligt hieraan ten grondslag.

16. HERENTALS

Herentals ligt in de Antwerpse Zuiderkempen aan de rivier de Kleine Nete, aan het Albertkanaal en de Boudewijnsnelweg. Door deze ligging is deze oude stad (Herentals werd stad in de 13e eeuw) uitgegroeid tot een industrieel centrum. Bekend zijn de koekjesfabrieken (General Biscuits).

In de omgeving van Herentals ligt het pretpark "Bobbejaanland".

De buurgemeente Olen is bekend om zijn boeren, Keizer Karel en de "Pot van Olen".

17. HEIST-OP-DEN-BERG

Heist-op-den-Berg ligt op een getuigenheuvel van 48 m hoog aan de rivier de Grote Nete in de Antwerpse Zuiderkempen, op de grens met het Hageland en de provincie Brabant.

Bovenop de heuvel ligt het stadscentrum met oude gebouwen. Men heeft er een prachtig uitzicht over de Netevallei, de vlakke Kempen en het heuvelachtige Hageland.

In Heist-op-den-Berg wordt er 's zondags in de straten markt gehouden. Van heinde en ver komen de mensen daar naar toe.

18. MECHELEN

Op de grens met Brabant ligt de tweede grootste stad van de provincie Antwerpen: Mechelen. Het is een oude, vroeg-middeleeuwse stad aan de samenvloeiing van de rivieren Dijle en Zenne.

In Mechelen woont de kardinaal, het hoofd van de katholieke kerk in België. De huidige kardinaal heet:

De gotische Sint-Romboutskathedraal steekt hoog boven de stad uit en bevat de grootste beiaard ter wereld.

Tussen Brussel en Mechelen reed de allereerste trein op het Europese vasteland. Dat gebeurde in 1835. Dat is nu jaar geleden.

België (zie vierde klas)

Dit is een herhaling (met uitbreiding) van vorig jaar. Dit wordt samen met de kinderen besproken. Daarna worden de voornaamste zaken op het bord geschreven en door de kinderen overgenomen. Dit is leerstof die in de herhalingslessen dit schooljaar en volgend schooljaar regelmatig moet opgenomen worden. Wat hieronder staat is slechts een beperkte opsomming, er kan meer en er kunnen andere zaken in staan, afhankelijk van wat de bespreking met de kinderen in de klas oplevert.

Werkwijze:

De kaart van België ophangen en bespreken: gewesten, provincies, steden, verkeerswegen, rivieren enz...

Dan bespreken wat hieronder staat.

De nadruk ligt nu niet zomaar op België, maar vooral op wat België in het buitenland betekent. Dit als inleiding op wat in deze periode aan bod komt: de Europese landen.

OPGAVE 0 *(Opgave 0 (nul) is een neerslag van de inleiding op deze periode)*

Brabançonne : *(Zingen : de tekst uit het hoofd kennen of leren)*

Belgische vlag : *(tekenen)*

Belgische Nationale Spreuk: *(opschrijven en kennen)*

Belgische munt: *opschrijven en de afkorting ervan kennen. Als men bij een bedrag de Euro voluit schrijft, dan staat het woord achter het getal en het heeft een hoofdletter. Gebruikt men de afkorting, dan staat die vóór het getal. Voorbeeld: 15 Euro en € 15*

Belgisch internationaal telefoonnummer: *opschrijven en kennen*

Personen en producten waarvoor België bekend is in het buitenland: *De volgorde is niet bepalend en niet beperkend*

chocolade	(pralines)
frietten	(o.a. ook een frietmuseum)
bier	(Stella Artois, nu Inbev: grootste bierbrouwer ter wereld, - trappistenbier)
diamant	(Antwerpen = centrum van wereldhandel in diamant - ook diamantmuseum)
beiaard	(de beiaardschool in Mechelen - de enige beiaardschool ter wereld)
sport:	Tennis: Henin en Clijsters (in 2011 niet meer internationaal gekend) Internationaal Olympisch Comité: voorzitter is Jacques Rogge Wielrennen: Eddy Merckx e.a. (wielrenners van het moment).
	
Muziek:	Oude Muziek en uitvoerders ervan: gebroeders Kuijken (Wieland, Sigiswald, Barthold) en Philippe Van Herreweghe, Paul Van Nevel (Huelgasensemble) Internationaal bekende componisten: César Franck, Adriaan Willaert, Popmuziek: Deus, Das Pop, DAAU (Die Anarchistische Abendunterhaltung), Hooverphonic, ... Chanson: Jacques Brel Jazz: Toots Thielemans, Django Reinhardt Muziekinstrumenten: Adolph Sax
Literatuur:	Georges Simenon (Detective Maigret)
Mode:	Bikkenbergs, Ann de Meulemeester (kleding) Theo (brillen)
Dans:	Maurice Béjart, Anne Teresa De Keersmaeker (Rosas)
Fictie:	Hercule Poirot (detective in boeken van Engelse auteur Agatha Christie) Nello en Patrasche (jongen en hond in boek van Engelse auteur Ouida - vooral bekend in Japan)
Architectuur:	Victor Horta, Henri Van de Velde

Strips: Kuifje, Lucky Luke (meest verkochte strip ter wereld), smurfen, Suske en Wiske
Geneeskunde: Rembert Dodoens, Andreas Vesalius, Janssens Pharmaceutica
Aardrijkskunde: Mercator
Schilderkunst: Brueghel, Rubens, Luc Tuymans, Jan Hoet, James Ensor, e.a.
Politiek: Brussel is de hoofdstad van Europa
....

Toerisme

Brugge
Atomium (Brussel)
Manneke Pis (Brussel)
Grote Markt van Brussel en van Antwerpen
Rubens (Antwerpen)
Het Lam Gods (Gent)
Begijnhoven (in elke Vlaamse stad)
Kathedralen (OL Vrouwekathedraal in Antwerpen, Sint-Baafs in Gent, enz...)
De Belgische kust (vooral door Engelsen bezocht)
Ardennen (vooral door Nederlanders bezocht)
....

OPGAVE 1

België en de buurlanden - gebruik de atlas, de jeugdencyclopedie en de kaart van België aan de muur.

Vanaf deze opgave kunnen de kinderen zelfstandig aan het werk gaan. Zij hoeven niet te wachten op de behandeling ervan in de klas. Ze mogen ook hun werkboek in gelijk welke volgorde hanteren. Dus hier en daar het gekende al invullen en later aanvullen. De bedoeling is dat alles tegen het eind van de periode volledig ingevuld is.

En dat er zoveel mogelijk zaken ook gekend zijn. Er moet dus dagelijks ook geoefend worden, van zodra de leerstof in de klas behandeld is.

Doelstelling: invullen op eigen tempo

Kennen na behandeling in de klas

Zet de volgende gegevens op de kaart (zie volgend blad):

Dit wordt kort (uit elk item enkele gegevens samen bekijken) klassikaal gedaan. Daarna gaan de kinderen zelfstandig aan het werk. Ze mogen zelf kiezen waar ze hun informatie halen. Dat kan zijn:

Atlassen (diverse, hoe meer verschillende hoe beter)

Encyclopedie voor de jeugd

Encarta

Internet

Zeeën	Noordzee		Mechelen
			Tongeren
Rivieren	Schelde		Genk
	Maas		Diest
	IJzer		Tienen
	Leie		Eupen
	Hene		Verviers
	Dender		Bastogne
	Zenne		Bouillon
	Dijle		Dinant
	Gete		Charleroi
	Demer		
	Rupel	Buurlanden	Nederland
	Samber		Duitsland
	Semois		Luxemburg
	Lesse		Frankrijk
	Ourthe		
	Jeker	Steden in de buurlanden	
			Bergen-Op-Zoom
Steden	Brugge		Breda
	Gent		Eindhoven
	Antwerpen		Maastricht
	Hasselt		Aken
	Leuven		Trier
	Luik		Givet
	Aarlen		Charleville-Mézières
	Namen		Rijsel (Lille)
	Bergen		Duinkerken
	Waver		
	Kortrijk	Wegen	Oostende-Brussel-Luik
	Oostende		Antwerpen-Gent-Kortrijk
	Eeklo		Antwerpen-Hasselt-Luik
	Sint-Niklaas		Brussel-Leuven-Keulen
	Lokeren		Bergen-Namen-Luik
	Aalst		Brussel-Namen-Luxemburg
	Turnhout		Brussel-Luik-Keulen
	Lier		

OPGAVE 2 : Kaart van EUROPA

Teken de kaart van Europa met alle landen en hoofdsteden

*Eerst een woordje vertellen over Europa:**Waar komt de naam vandaan?**Hoe verhoudt Europa zich tot het continent Eurazië? Europa is slechts een uitloper van het continent.**Hoe komt het dat Europa in zoveel kleine landen is verdeeld? Maar toch ook het grootste land ter wereld bevat. Ook het kleinste land ter wereld ligt in Europa.**Hoe heet Europa nog? Het Avondland. Waarom?**De geografie van Europa: gebergten, zeeën, grote rivieren ...**De verdeling van Europa in staten.**Enkele zaken gezamenlijk bekijken*

IJsland	Reykjavik		
Groot-Brittannië	Londen		
Ierland	Dublin		
Portugal	Lissabon		
Spanje	Madrid	Andorra	Andorra la Vella (<i>uitspr: Veja</i>)
Frankrijk	Parijs	Monaco	Monaco
België	Brussel		
Luxemburg	Luxemburg		
Nederland	Amsterdam		
Denemarken	Kopenhagen		
Noorwegen	Oslo		
Zweden	Stockholm		
Duitsland	Berlijn		
Zwitserland	Bern		
Liechtenstein	Vaduz (<i>uispr: tussen Vadus en Faduts</i>)		
Italië	Rome	San Marino Vaticaanstad	San Marino Vaticaanstad
Malta	Valletta		
Oostenrijk	Wenen		
Tsjechië	Praag		
Polen	Warschau		
Slowakije	Bratislava		
Hongarije	Boedapest		
Slovenië	Ljubljana (<i>uitspr (Ljublijana)</i>)		
Kroatië	Zagreb		
Bosnië-Herzegovina	Sarajevo		
Joegoslavië	Belgrado		
Albanië	Tirana		
Macedonië	Skopje (<i>uitspr: Skopije</i>)		
Griekenland	Athene		
Cyprus	Nicosia (<i>klemtoon op de 2e i</i>)		
Turkije	Ankara		
Bulgarije	Sofia		

Roemenië
Moldavië
Oekraïne
Wit-Rusland
Litouwen
Letland
Estland
Finland
Rusland
Kazachstan
Georgië
Azerbeidjan
Armenië

Boekarest
Chisinau (*uitspr: Tsjisinoo of Tsjisinau*)
Kiev (*uitspr: Kiejef*)
Minsk
Vilnius
Riga
Tallinn
Helsinki
Moskou
Almaty
Tbilisi
Bakoe
Jerevan (*uitspr: Djerevan*)

OPGAVE 3 : fantasiekaart van Nederland

De kaart van Nederland ophangen in de klas.

Een lege (blinde) kaart van Nederland op het bord tekenen (of op een blad tekenen en ophangen) en de vorm bespreken. Als de vorm op een blad staat, kan je het blad ook in verschillende richtingen draaien.

Eerst wat vertellen over Nederland. In dat verhaal mogen de klassieke voorstellingen en clichés van Nederland en de Nederlanders zitten. Bijvoorbeeld: klompen, bloembollen, kaas, vrouwen met kanten kapjes, enz... Ook: zuinigheid, enz.; Goede (let op, geen vulgaire of denigrerende) hollanderdommen mogen er ook bij.

Na dat verhaal een korte rondvraag: wie is in Nederland geweest? Wat weten kinderen over Nederland? Korte inventaris maken en inhoud daarvan gebruiken voor de inleiding van de volgende dag. Ook een korte historische schets: hoe komt het dat België (Vlaanderen) en Nederland gescheiden zijn. Onafhankelijkheidsstrijd van België. Fragment uit H. Conscience: De Omwenteling van 1830 (indien het te vinden is). Ook het verhaal van de opera: De Stomme van Portici.

OPGAVE 4 : kaart van Nederland met provincies, hoofdsteden en andere grote steden

Per provincie bespreken. Dit kan tamelijk lang duren, en kan desnoods over twee lessen gespreid worden. De kinderen moeten hiervan noten nemen en in hun werkboek verwerken. Sommige woorden worden op het bord geschreven.

FRIESLAND : LEEUWARDEN

Terpen en boerderijen op de terpen
afwateringskanalen, meren, plassen, skutje silen
wadden
elfstedentocht

GRONINGEN : GRONINGEN

aardgas (Slochteren)

DRENTHE : ASSEN

boerenleven

OVERIJSEL : ZWOLLE

zout bij Hengelo
Giethoorn : kanalen, toerisme, stenen
Staphorst : godsdienst

GELDERLAND : ARNHEM

Hoge Veluwe : duinen, heide, bossen, wild, natuurpark, kunst
Betuwe : fruit

UTRECHT : UTRECHT

Dom : kerk en toren los van elkaar
Hilversum : radio, tv
Zeist, Driebergen : bossen

FLEVOLAND : LELYSTAD

polders op vroegere zeebodem

NOORD-HOLLAND : HAARLEM

polders onder zeeniveau tot -5 m

hoge duinen tot 50 en 60 meter

kaas (Alkmaar)

bloembollen

Amsterdam

Schiphol

Zandvoort (autoraces)

Windmolens voor waterbemaling

ZUID-HOLLAND : DEN HAAG

Rotterdam : grootste haven ter wereld

Dordrecht : samenvloeiing Maas en Rijn, Moerdijk, Biesbosch

Delft : porselein

Leiden : universiteit

Polders : laagst gelegen van Nederland (tot -6 m)

Bloembollen, kaas

Windmolens (waterbemaling)

ZEELAND : MIDDELBURG

eilanden Walcheren, Schouwen, Tholen

Roompot : subtropisch zwembad

mosselen en oesters in Oosterschelde

graanvelden, papavers (maanzaad), aardappelen, kool

windmolenparken voor elektriciteit

NOORD-BRABANT : DEN BOSCH

steden : Bergen-op-Zoom, Roosendaal (Betterfood, Roos-vicee), Breda , Tilburg (Efteling),
Eindhoven (Philips).

Kempen zoals in België

LIMBURG : MAASTRICHT

Industrie, kempen

heuvelland in het zuiden

Valkenburg en Maastricht : mergelgrotten

Hoogste punt van Nederland : Vaals : 321 m

OPGAVE 6 : kaart van Nederland met rivieren en streken

OPGAVE 7 : NEDERLAND

Eerst een woordje uitleg en herhaling van vorige uitleg. Dan enkele zaken samen met de kinderen overlopen en hier en daar uitleg geven bij woorden en gebruikte termen.

Koninkrijk of republiek ?

vlag : (zie jeugencyclopedia) (teken de vlag) :

nationale hymne : (zie afzonderlijk blad) : titel :

nationale spreuk :

afkorting op auto's :

nummer internationale telefoon : (zoek op in telefoonboek - witte gids)

munt

Waar en wat ?

Deltawerken in de provincie :

Afsluitdijk tussen de provincies en

Madurodam in de provincie : Bij de stad

Friese Meren in de provincie :

Elfstedentocht in de provincie :

Valkenburg (mergelgrotten) in de provincie :

Giethoorn in de provincie :

Amsterdam in de provincie :

Grootste vlieghaven van Nederland : naam : , provincie :

In welke stad vergaderen regering en parlement ?

gekend voor windmolens : waarvoor dienen ze ?

klompen : uit welk materiaal worden de klompen gemaakt ?

Grootste haven ter wereld in de provincie :

fietsen : wat is het verschil met Belgische fietsen ?

kunstenaars Rembrandt (zoek op in de Encarta-encyclopedia op de computer)

Escher (zie boeken over Escher). In welke periode hebben we een voorwerp gemaakt dat door Escher werd ontworpen ? Hoe heet dat voorwerp ?

Vincent Van Gogh (zoek op in de Encarta-encyclopedia op de computer)

Anton Pieck : Welk sprookjespark ontwierp hij ?

producten aardgas in de provincie :

maatjes

mosselen in de provincie :

oesters in de provincie :

haring

zout in de provincie :

bloembollen (tulpen, krokussen, hyacinten, gladiolen) in de provincie :

Philips (lampen, huishoudtoestellen) in de provincie :

Hollandse kaas vooral in de provincie :

In welke stad wordt de meest bekende kaasmarkt gehouden ?

inwoners aantal (zie jeugencyclopedia) (hoeveel verschil met België ?)

Hoe noemen we de inwoners van Nederland ?

oppervlakte (zie jeugencyclopedia) (is dat > of < dan België ?)

talen en

hoofdstad (zie jeugencyclopedia) :

Wat zeggen Nederlanders tegen frieten :

Wat is de Nederlandse afkorting voor alstublieft :

Geef de namen van de 7 Waddeneilanden van zuid naar noord (*opzoeken in jeugencyclopedia*) : ...

OPGAVE 8 : De Nederlandse nationale hymne : HET WILHELMUS

Het is niet nodig dit te laten overschrijven. De kinderen moeten de tekst (alleen van de eerste strofe) wél uit het hoofd kennen en de melodie minstens op de blokfluit kunnen spelen (individueel)

WILHELMUS VAN NASSOUWE

1. Wil . hel . mus van Nas . sou . we ben ik van Duit . sen

bloed. Den va . der . land ge . trou . we blijf ik tot in de

dood. Een Prin . se van O . ran . je ben ik vrij on . ver .

veerd. den Ko . ning van His . pan . je heb ik al . tijd ge . eerd .

2. In Godes vrees te leven heb ik altijd betracht. Daarom ben ik verdreven, van land en goed gebracht: maar God zal mij regeren als een goed instrument, dat ik zal wederkeren in mijnen regiment.

3. Mijn schild en mijn betrouwen zijt Gij. o God, mijn Heer, op U zo wil ik bouwen, verlaat mij nimmermeer. Dat ik toch vroom mag blijven, Uw dienaar t' allen stond, de tyrannie verdrijven, die mij mijn hart doorwondt.

OPGAVE 9 : Fantasiekaart van Duitsland

Zoals voor Nederland en voor elk land: de kaart ophangen + een lege kaart op het bord of op een blad.

Vertellen over het land en alle bekende clichés in die vertelling verwerken. Dan rondvraag.

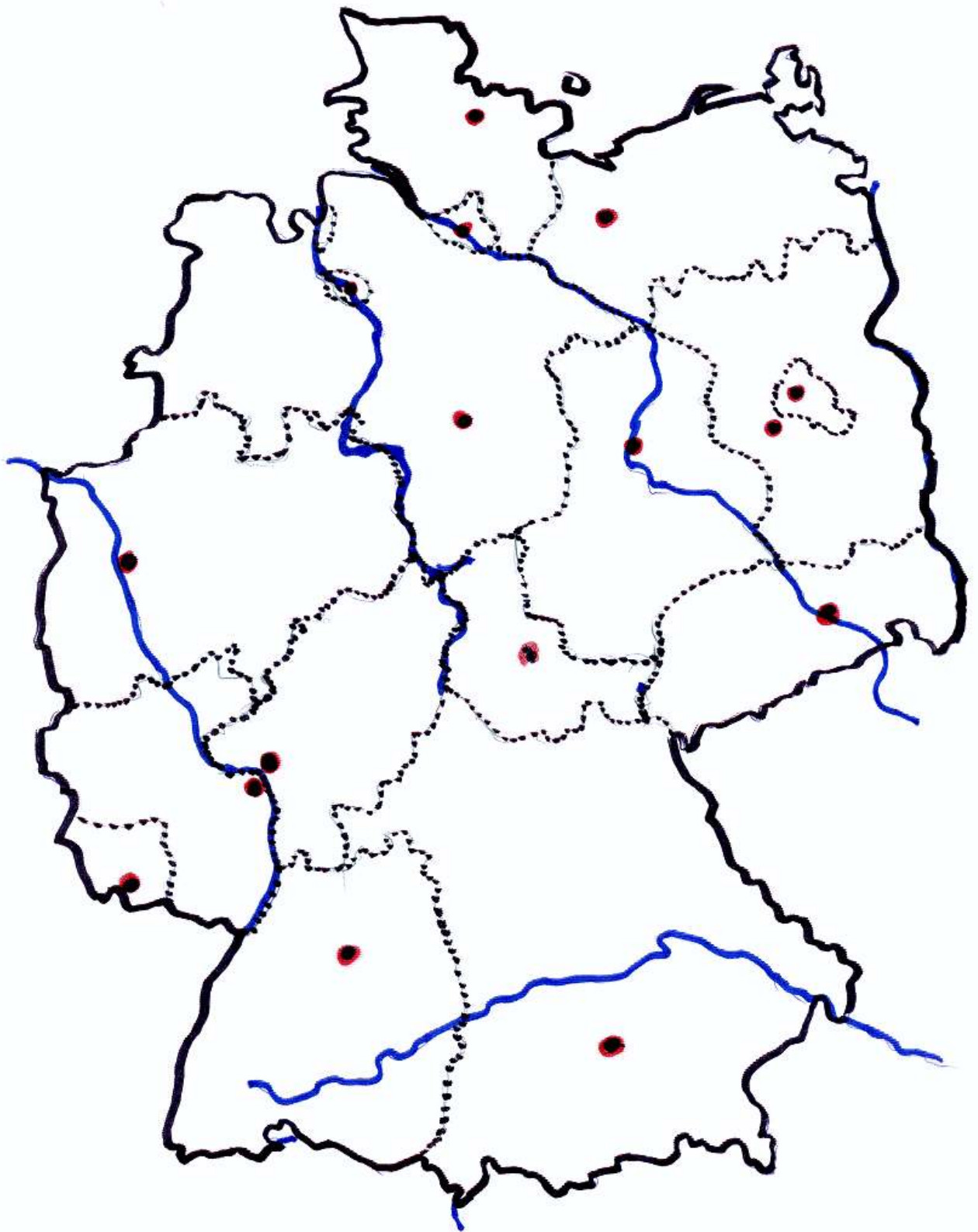
Opgave10 : kaart van Duitsland met Länder, hoofdsteden en grote steden

Teken de grenzen van de bondsstaten op de kaart. Zet een punt waar de hoofdstad is. Zet de naam van het land in elke deelstaat.

1. Sleeswijk-Holstein	hoofdstad: Kiel
2. Nedersaksen	hoofdstad: Hannover
3. Noordrijn-Westfalen	hoofdstad: Düsseldorf
4. Rijnland - Palts	hoofdstad: Mainz
5. Hessen	hoofdstad: Wiesbaden
6. Baden-Württemberg	hoofdstad: Stuttgart
7. Beieren	hoofdstad: München
8. Mecklenburg-Voorpommeren	hoofdstad: Schwerin
9. Brandenburg	hoofdstad: Potsdam
10. Saksen	hoofdstad: Dresden
11. Saksen-Anhalt	hoofdstad: Magdeburg (Maagdenburg)
12. Saarland	hoofdstad: Saarbrücken
13. Hansestad Hamburg	hoofdstad: Hamburg
14. Bremen en Bremerhaven	hoofdstad: Bremen
15. Thüringen	hoofdstad: Erfurt
16. Berlijn	hoofdstad: Berlijn

Zet de namen van de rivieren (in het blauw aangeduid) erbij.

Zet de namen van de zeeën erbij

OPGAVE 11 KAART VAN DUITSLAND met rivieren, gebergten, streken, steden

Gebruik de Encyclopedie voor de Jeugd en Wolters' Kleine Wereldatlas of andere atlassen

Kleur de Länder eerst zacht in en zorg ervoor dat aangrenzende Länder verschillen van kleur.

Duid op de kaart aan:

Vul hier op dit blad de hoofdstad in:

Buurlanden	België	hoofdstad:
	Nederland	hoofdstad:
	Denemarken	hoofdstad:
	Polen	hoofdstad:
	Tsjechië	hoofdstad:
	Oostenrijk	hoofdstad:
	Zwitserland	hoofdstad:
	Frankrijk	hoofdstad:
	Groot-Hertogdom Luxemburg	hoofdstad:

Teken de rivieren op de kaart en vul op dit blad in, in welk land de rivier ontspringt en in welke zee (of rivier) de rivier uitmondt.

Rivieren	Rijn	ontspringt in:	mondt uit in:
	Eems	ontspringt in:	mondt uit in:
	Weser (Werra)	ontspringt in:	mondt uit in:
	Elbe	ontspringt in:	mondt uit in:
	Oder	ontspringt in:	mondt uit in:
	Neisse	ontspringt in:	mondt uit in:
	Neckar	ontspringt in:	mondt uit in:
	Donau	ontspringt in:	mondt uit in:
	Inn	ontspringt in:	mondt uit in:
	Moesel	ontspringt in:	mondt uit in:

Steden

Zet de steden op de kaart (met een nummer of de eerste letters van de naam)

Als erbij staat rivier: zet dan de naam van de rivier erbij waaraan de stad ligt.

Aken (Aachen) *(Karel de Grote)*

Keulen (Köln) ligt aan de rivier:

Dusseldorf (Düsseldorf) ligt aan de rivier:

Bremen *(Bremer stadsmuzikanten)* ligt aan de rivier:

Hamburg ligt aan de rivier:

Kiel

Lubeck (Lübeck) *(Brugge)*

Berlijn (Berlin) ligt aan de rivier:

Dresden *(Oorlog)* ligt aan de rivier:

Leipzig *(Johann Sebastian Bach)*

Weimar *(Johann Wolfgang von Goethe)*

Bayreuth *(Richard Wagner)*

Nuremberg (Nürnberg) *(Speelgoed)*

München (München) *(bier)* ligt aan de rivier:

Stuttgart *(Mercedes)* ligt aan de rivier:

Frankfurt *(Bank)* ligt aan de rivier:

Trier *(Romeinen)* ligt aan de rivier:

Bonn *(Ludwig van Beethoven)* ligt aan de rivier:

Kassel *(Moderne kunst)* ligt aan de rivier:

Hannover ligt aan de rivier:

Wolfsburg *(VW)* ligt aan de rivier:

Zeeën	Noordzee		
	Oostzee		
Meren	Bodenmeer (Bodensee of Meer van Konstanz)		
	Chiemmeer (Chiemsee)		
Bergen	Beierse Alpen		
	<i>Zugspitze</i>	hoe hoog ?	 meter
	Eifel		
	Ertsgebergte		
	<i>Klinovec</i>	hoe hoog ?	 meter
	Beierse Woud		
	<i>Arber</i>	hoe hoog ?	 meter
	Zwarte Woud		
	<i>Feldberg</i>	hoe hoog ?	 meter
Streken	Lüneburger Heide		
	Ruhrgebied		

Opgave 12: DUITSLAND

1. VLAG

2. Nationale feestdag 3 oktober (herinnert aan de hereniging op 3.10.1990)

3. munt

4. volkeren Duitsers, Denen, Slaven (veel inwijking van Turken)

5. talen Duits, Deens, Slavisch (veel Turks)
Hoog-Duits en Neder-Duits

6. afkorting op auto's :

7. internationaal telefoonnummer :

8. oppervlakte: 357.022 km²

9. aantal inwoners: 81,87 miljoen
229 inwoners per km²

10. bekend voor: (kunst, producten, toerisme, enz.)

muziek Johann Sebastian Bach
Ludwig van Beethoven
Richard Wagner

letterkunde Johann Wolfgang von Goethe
godsdiens Maarten Luther

producten auto's: Volkswagen
Audi
Porsche
Mercedes
BMW

chemie: Bayer
BASF

koekoeksklokken

violen (Mittelwald)

tv's en elektrische huishoudapparaten (Miele, Bauknecht)

Kerstman

kerstboom

schilderkunst Dürer
Ludwig Richter

Tekenen : Wilhelm Busch

DUITSE NATIONALE HYMNE

Einigkeit und Recht und Freiheit

M: Joseph Haydn(1732-1809) T: Hoffmann von Fallersleben (1798-1874)

Copyright © 2000 by RINKRANK

Ei - nig - keit und Recht und Frei - heit für das

deut - sche Va - ter - land. Da - nach lasst uns al - le stre - ben, brü - der -

lich mit Herz und - Hand. Ei - nig - keit - und Recht und Frei - heit sind des

Glük - kes Un - ter - pfand Blüh im Glan - ze, die - ses

Glük - kes, blü - he - deut - sches Va - ter - land.

Einigkeit und Recht und Freiheit für das deutsche Vaterland !
Danach lasst uns alle streben, brüderlich mit Herz und Hand !
Einigkeit und Recht und Freiheit sind des Glückes Unterpfand.
Blüh im Glanze dieses Glückes,
Blühe, deutsches Vaterland !

Opgave 14 : Fantasiekaart van Luxemburg
Zelfde werkwijze als Nederland en Duitsland

Opgave 15 : **HET GROOT-HERTOGDOM LUXEMBURG**

Duid op de kaart aan:

1.	buurlanden	België
Duitsland
Frankrijk	
2.	rivieren	Moezel
Sûre (Sauer)
Our	ontspringt in, mondt uit in de
ontspringt in, mondt uit in de
ontspringt in, mondt uit in de
3.	steden	Luxemburg
Esch-sur-Alzette
Ettelbrück
Echternach
Vianden
Diekirch
Clervaux	
4.	streken	Oesling
Gutland	

Opgave 16 LUXEMBURG

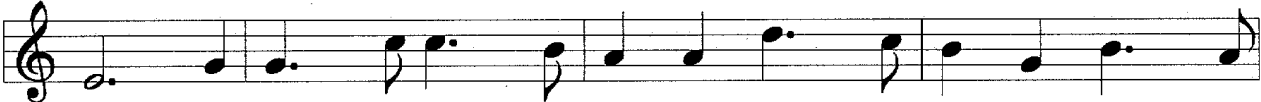
1.	VLAG	rood
wit
blauw
2.	ationale feestdag	23 juni
3.	munt	Euro
4.	volkeren	Luxemburgers
5.	talen	Letzeburgses (officiële taal), Frans, Duits
6.	afkorting op auto's	L
7.	internationaal telefoonnummer:	352
8.	oppervlakte	2.586 km ²
9	aantal inwoners	410.000 (159:km ²)
10.	bekend om :	banken
Echternach processie
11.	Nationale Hymne:	zie volgend blad

Luxemburgs Volkslied

Tekst: Michel lenz (1820-1893)
Muziek: Jean-Antoine Zinnen (1827-1898)

1

Wo d'Uel - --- zecht durch d'Wi- sen ze't Dûrch d'Fiel-zen - d'Sau- er

5

brêcht, Wo d'Ref lânscht d'Mu -- sel dof - teg ble't, Den Him - mel Wein uns

9

mecht : Dat ass onst Land, fir dat mer ge'f Hei- nid-den al-les won, Ons

14

He- mechts-land dat mir so de'f an on - sen Hier- zer dron, Ons

18

He -mechts-land dat mir so de'f an on - sen Hier - zer dron.

Tekst: Wo d'Uelzechd durch d'Wisen ze't
Dûrch d'Fielzen d'Sauer brêcht,
Wo d'Ref lânscht d'Musel dofteg ble't,
Den Himmel Wein ons mecht:
Dat ass onst Land, fir dat mer ge'f
Heinidden alles won,
Ons Hemechtsland dat mir so de'f
An onsen Hierzer dron

vertaling: Waar de Sauer ruisend langs eeuwenoude rotsen vloeit.
waar de Moezel de bergen vol wijn begroet,
daar ligt ons land waar wij alles voor over hebben,
Ons vaderland waarvoor wij God oneindig dankbaar zijn.

Opgave 17 : FRANKRIJK FANTASIE

Opgave 18 : FRANKRIJK KAART

Duid aan op de kaart :

Vul in op dit blad :

Buurlanden:	België	hoofdstad :
	Luxemburg	hoofdstad :
	Duitsland	hoofdstad :
	Zwitserland	hoofdstad :
	Italië	hoofdstad :
	Monaco	hoofdstad :
	Spanje	hoofdstad :
	Andorra	hoofdstad :

Zeeën	Het Kanaal	ten	van Frankrijk
	Nauw van Calais	ten	van Frankrijk
	Atlantische Oceaan	ten	van Frankrijk
	Golf van Biskaje	ten	van Frankrijk
	Golf van Lion	ten	van Frankrijk
	Middellandse Zee	ten	van Frankrijk

Rivieren	Seine	mondt uit in ...
	Loire	mondt uit in ...
	Saône	mondt uit in ...
	Rhône	mondt uit in ...
	Garonne	mondt uit in ...
	Gironde	mondt uit in ...

Streken	Vlaanderen	gekend om :
	Artois (Artesië)	
	Picardië	
	Normandië	gekend om :
	Bretagne	gekend om :
	Vendée	gekend om :
	Médoc	gekend om :
	Landes	gekend om :
	Aquitanië	gekend om :
	Gascogne	
	Limousin	
	Languedoc	gekend om :
	Auvergne	gekend om :
	Cévennes	gekend om :
	Bourgogne	gekend om :
	Provence	gekend om :
	Savoie	
	Franche-Comté	
	Vogezes	gekend om :
	Elzas	gekend om :
	Jura	
	Lotharingen	
	Ardennen	
	Champagne	gekend om :
	Brie	gekend om :
Bergen	Alpen	
	<i>Mont Blanc</i>	hoogte:
	Mont Ventoux	hoogte:
	Centraal Massief	
	<i>Puy de Sancy</i>	
	Pyreneeën	
Steden	<i>Pico de Aneto</i>	hoogte:
	Parijs (Paris)	(Eiffeltoren, autofabrieken)
	Lyon	(restaurants)
	Lille (Rijsel)	(TGV-station, La Redoute)
	Marseille	(haven, zeep)
	Bordeaux	(wijn)
	Reims	(Champagne)
	Toulouse	(vliegtuigen : Concorde, Airbus)
	Nice	(palmbomen, promenade des Anglais, salade Niçoise)
	Monaco	Monte Carlo (Formule I, casino)
	Straatsburg	(Europees Parlement)
	Orléans	(Jeanne d'Arc)
	Tours	(St Maarten)
	Amiens	(St. Maarten)
	Grenoble	(Walnoten)
	Cannes	(Filmfestival)

De Marseillaise

Frans Volkslied

tekst en muziek: Claude-Joseph Rouget de Lisle (1760-1836) 24.2.1792 Straatsburg

The musical score is written in 4/4 time and consists of 25 measures. The notation is as follows:

- Measure 1: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a whole rest.
- Measure 2: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a whole rest.
- Measure 3: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 4: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 5: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 6: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 7: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 8: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 9: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 10: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 11: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 12: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 13: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 14: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 15: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 16: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 17: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 18: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 19: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 20: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 21: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 22: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 23: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 24: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.
- Measure 25: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. The note is a quarter rest.

Opgave 20: FRANKRIJK GEGEVENS

1. vlag Blauw - wit - rood (verticaal)
nationale spreuk :
2. nationale feestdag 14 juli 1789: bestorming van de Bastille
3. munt:
4. Volkeren en talen :

Fransen	Frans
Elzassers	Duits
Bretoenen	Bretoens
Basken	Baskisch
Catalanen	Catalaans
Italianen	Italiaans
5. talen zie nr 4
6. Afkorting op auto's
7. Internationaal telefoonnummer
8. oppervlakte: 551.500 km²
9. inwoners: 58.000.000 of 106 inw per km²
10. Het land is verdeeld in departementen. Elk departement heeft een nummer. Dat nummer zie je als de laatste twee cijfers op de autonummerplaten en als de eerste 2 cijfers in de postnummers van de gemeenten.
11. bekend om:

muziek:	
letterkunde:	Victor Hugo
producten:	auto: Renault
	Citroën
	Peugeot
	automodel: limousine
	voeding: mosterd van Dijon
	wijn Bordeaux
	wijn Champagne
	wijn Beaujolais
	Brie (kaas)
	Camembert (kaas)
	Roquefort (schimmelkaas)
schilderkunst:	Vincent Van Gogh, Monet
politiek:	president: Jacques Chirac
	Napoléon Bonaparte
bouwkunst:	Le Corbusier (Jeanneret)

FRANKRIJK STREKEN EN DEPARTEMENTEN

Vul in: het nummer van het departement, de landstreek waarin het departement ligt.

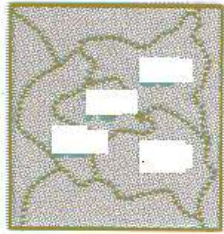
DEPARTEMENT	NUMMER	LANDSTREEK
Marne		
Gers		
Hérault		
Dordogne		
Tarn		
Bas-Rhin		
Vendée		
Corse-du-Sud		
Lot		
Gard		
Ardennes		
Loire-Atlantique		
Somme		
Doubs		
Pyrénées-Orientales		
Aveyron		
Landes		
Haut-Rhin		
Nord		
Oise		
Corrèze		
Aude		
Hautes-Pyrénées		
Eure-et-Loire		
Var		
Manche		
Jura		
Vosges		
Meuse		
Charente		
Côte-d'Or		

Bouches-du-Rhône		
Pas-de-Calais		
Valle-de-Marne		
Ain		
Calvados		
Morbihan		
Ardèche		
Vienne		
Ville de Paris		
Drôme		
Moselle		
Finistère		
Haute-Alpes		
Savoie		

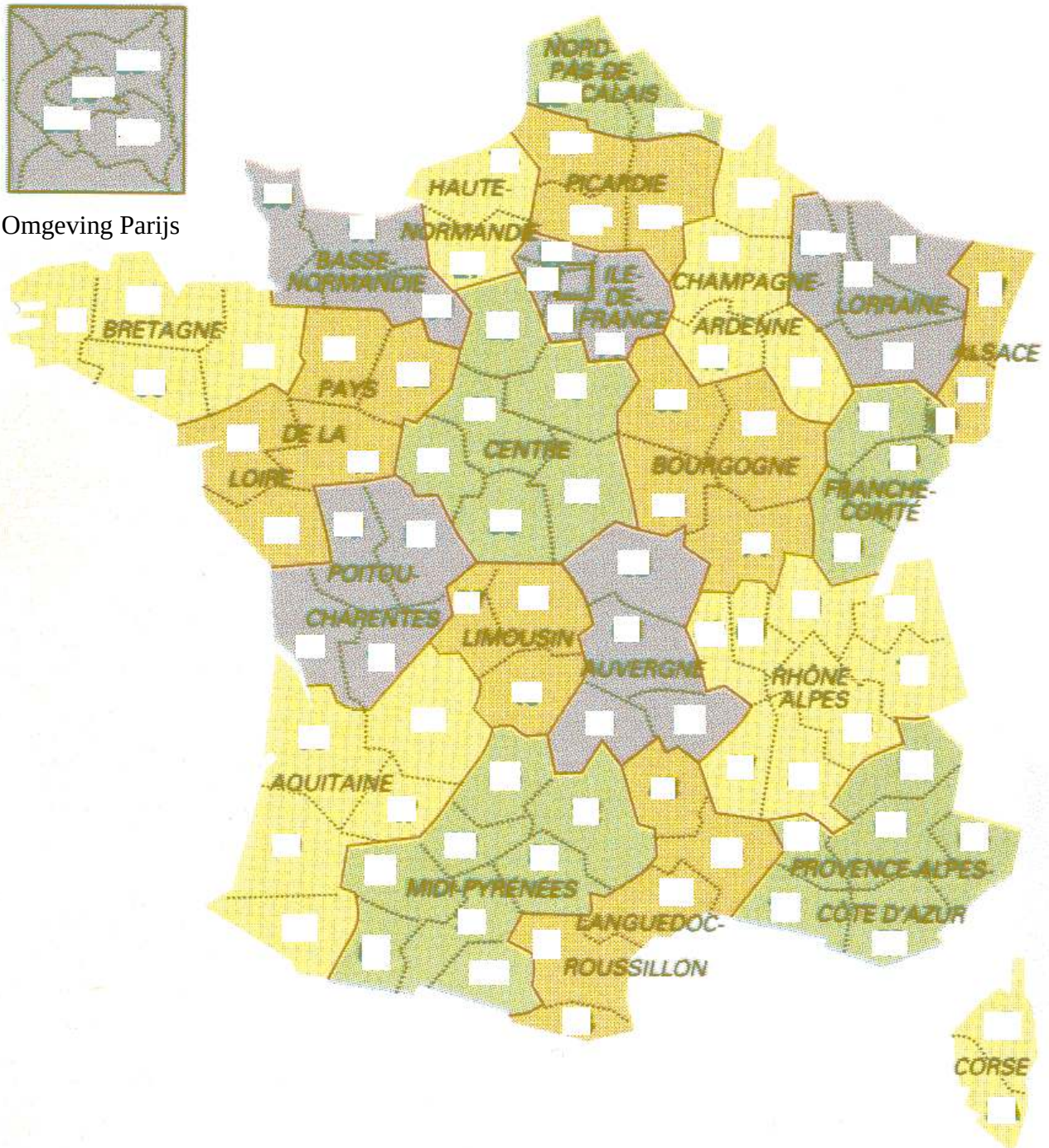
In welke volgorde zijn de Franse departementen genummerd?

Welke nummers hebben de departementen Parijs en onmiddellijke omgeving?

FRANKRIJK STREKEN EN DEPARTEMENTEN

Omgeving Parijs

Opgave 21: FRANKRIJK : Tour de France

Stel zelf een Ronde van Frankrijk samen.

De ronde duurt 3 weken (= dagen) Maar er is 1 rustdag. Er zijn dus ritten.

De ronde vertrekt in een stad naar keuze, maar eindigt in PARIJS

Zet bij elke rit de afstand in km in vogelvlucht. Gebruik een lat en reken om (met rekentoestel) volgens de schaal. (de schaal op kaart 38 in Wolters Kleine Wereldatlas is 4.500.000). Vermenigvuldig de cm met 4.500.000 en reken dan om in km (100.000 cm = 1 km , of de komma 5 plaatsen naar links opschuiven). Volgens de schaal van de atlas is 1 cm gelijk aan 45 km.

Voorbeeld : Parijs - Rijsel = 4,5 cm
 $4,5 \text{ cm} \times 4.500.000 = 20.250.000$
Zet de komma nu 5 plaatsen naar links : 202,5 km.

Andere werkwijze :
Parijs - Rijsel = 4,5 cm
1 cm = 45 km
 $4,5 \text{ cm} \Rightarrow 4,5 \times 45 = 202,5 \text{ km}$

Opgave 22 : GROOT-BRITTANNIË en IERLAND : fantasiekaart

Opgave 23 : GROOT-BRITTANNIË en IERLAND : kaart

Duid op de kaart aan:

Vul in op dit blad :

Buurlanden GB: Ierland hoofdstad:

Buurlanden Ierland: Groot-Brittannië hoofdstad:

Landen van GB: Engeland hoofdstad:

Wales hoofdstad:

Schotland hoofdstad:

Noord-Ierland hoofdstad:

Zeeën: Atlantische Oceaan

Noordzee

Het Kanaal

Straat van Dover andere naam:

Ierse Zee

St.-George's Kanaal

Kanaal van Bristol

Liverpool Baai

Eilanden

Hebriden

Orkney

Shetland

Man

Wight

Guernsey

Jersey

Alderney

Anglesey

Rivieren

Thames

mondt uit in de

Severn

mondt uit in de

Tweed

mondt uit in de

Trent

mondt uit in de

Shannon

mondt uit in de

Kanaal

Caledonisch Kanaal

Meren

Lough Neagh

ligt in

Loch Ness

ligt in

Steden

London

Southampton

Bristol

Oxford

Cardiff

Dover

	Folkestone	
	Birmingham	
	Sheffield	
	Liverpool	
	Leeds	
	Glasgow	
	Edinburgh	
	Belfast	
	Dublin	
	Galway	
	Cork	
	Stonehenge	
Bergen	Cambrian Mounts	
	<i>Snowdon</i>	hoogte:
	Penninisch Gebergte	
	<i>Hoogste punt bij Windermere</i>	hoogte:
	Highlands	
	<i>Ben Nevis</i>	hoogte:
	Kerry Mounts	hoogte:
Streken	Dartmoor	hoogte:
	Cornwall	
	Kent	
	Connaught	

BRITS VOLKSLIED

GOD SAVE THE QUEEN (KING)

Onbekend (Bull of Carey ?)

**God save our gracious Queen
Long live our noble Queen
God save the Queen
Send her victorious
happy and Glorious
Long to reign over us.
God save the Queen.**

*God behoede onze edele koningin
Lang zal onze koningin leven
God behoede de koningin
laat haar glorierijk, gelukkig
en lang over ons regeren.
God behoede onze koningin.*

Opgave 26 : SCANDINAVIË, IJsland en Finland : fantasie

Opgave 27 : SCANDINAVIË, IJsland en Finland : teken een kaart met daarop:

NOORD-EUROPA

Landen	IJsland	Arhus	()
	Finland	Frederikshavn	()
	Zweden	Malmö	()
	Noorwegen	Oslo	()
	Denemarken	Stockholm	()
		Göteborg	()
Zeeën	Atlantische Oceaan	Bergen	()
	Noordelijke IJszee	Narvik	()
	Botnische Golf	Kiruna	()
	Kattegat	Helsinki	()
	Skagerrak	Reykjavik	()
	Grote Belt		
	Oostzee		
	Finse Golf	Buurlanden	Rusland
	Barentszee		Duitsland
Fjorden	Hardangerfjord	Afkorting	Noorwegen
	Oslofjord		Zweden
	Sognefjord		IJsland
	Limfjord		Finland
			Denemarken
Meren	Vänernmeer		
		Telefoon	Noorwegen
Eilanden	Bornholm (Dk)		Zweden
	Fyn ()		IJsland
	Sjaelland ()		Finland
	Oland ()		Denemarken
	Gotland ()		
	Lofoten ()		
		vul aan in welk land :	
		Bekend om :	Volvo :
Bergen	Scandinavisch Hoogland		Saab :
	Vatnajökull		Ikea :
	Hekla		Nokia :
			Sprookjes Andersen :
Streken	Jutland ()		Lego :
	Götaland ()		Tripp-Trapp :
	Svealand ()		Niels Holgersson :
	Norrland ()		Astrid Lindgren :
	Finnmark ()		Edward Grieg :
	Karelië ()		Wodka :
	Lapland ()		Voornamen : (schrijf hier enkele bekende voornamen)
Steden	Kopenhagen()		
	Odense ()		

Opgave 29 : IBERISCH SCHIEREILAND: KAART

Zet de volgende gegevens op de kaart:

Zeeën:	Atlantische Oceaan Middellandse Zee Straat van Gibraltar
Gebergten:	Pyreneeën - <i>Pico de Aneto</i> Sierra Nevada - <i>Mulhacen</i> Sierra de Guadarrama Cantabrisch Gebergte
Landstreken	Algarve La Mancha Baskenland Galicië Catalonië Costa del Sol Costa Blanca Costa del Sol Gibraltar
Eilanden	Balearen Canarische eilanden Madeira Azoren
Rivieren	Ebro Duero (Douro) Taag Guadiana Guadalquivir
Steden	Oporto (Porto) Santiago (de Compostella) Barcelona Valencia Alicante Granada Sevilla Cadiz Salamanca Burgos Ceuta Melilla
Buurlanden	Frankrijk

Opgave 30 IBERISCH SCHIEREILAND

Vul in : Zoek op in atlas, in jeugdencyclopedie en Encarta.

	SPANJE	PORTUGAL
vlag		
staatsvorm (monarchie of republiek)		
talen		
godsdienst		
aantal inwoners		
volkeren		
oppervlakte		
groter of kleiner dan België ? Hoeveel x ?		
hoogste berg en hoogte ervan		
munt		
producten		
bekende mensen		
Toeristische plaatsen		

Opgave 31 : Italië : fantasiekaart

Opgave 32 : Italië : kaart

Duid aan op de kaart :

Zeeën	Middellandse Zee	
	Tyrrheense Zee	
	Adriatische Zee	
	Golf van Lion	
	Golf van Tarente	
	Golf van Venetië	
Gebergten	Alpen	
	<i>Mont Blanc</i>	hoogte : ...
	<i>Matterhorn</i>	hoogte : ...
	<i>Monte Rosa</i>	hoogte : ...
	Dolomieten	
	Apennijnen	
	Abruzzes	
	<i>Vesuvius</i>	hoogte : ...
	<i>Etna</i>	hoogte : ...
Landstreken	<i>Stromboli</i>	hoogte : ...
	Piemonte	steden :
	Lombardije	steden :
	Veneto	steden :
	Zuid-Tirol	steden :
	Toscane	steden :
	Romagna	steden :
	Umbrië	steden :
	Campania	steden :
Eilanden	Calabrië	steden :
	Sicilië	in welke zee :
	Sardinië	in welke zee :
	Elba	in welke zee :
Rivieren	Capri	in welke zee :
	Po	mondt uit in ...
	Adige (Etsch)	mondt uit in ...
	Arno	mondt uit in ...
	Tevere (Tiber)	mondt uit in ...
	Volturno	mondt uit in ...

Meren	Lago di Como	
	Lago di Garda	
	Lago Maggiore	
	Lago Trasimeno	
	Lago di Bolsena	
Steden	Roma (Rome)	bekend om :
	Torino (Turijn)	bekend om :
	Milano (Milaan)	bekend om :
	Bolzano (Bozen)	bekend om :
	Venezia (Venetië)	bekend om :
	Ravenna	bekend om :
	Bologna	bekend om :
	Genova (Genua)	bekend om :
	Carrara	bekend om :
	Firenze (Florence)	bekend om :
	Pisa	bekend om :
	Siena	bekend om :
	Napoli (Napels)	bekend om :
	Palermo	bekend om :
	Bari	bekend om :
Buurlanden	Frankrijk	noord-oost-zuid-west
	Zwitserland	noord-oost-zuid-west
	Oostenrijk	noord-oost-zuid-west
	Slovenië	noord-oost-zuid-west

Opgave 33: DE ALPENLANDEN : ZWITSERLAND - OOSTENRIJK - LIECHTENSTEIN

Teken de kaart en duid aan :

Landen: Zwitserland
Liechtenstein
Oostenrijk

Meren Meer van Genève ligt in welk land :
Meer van Neuchâtel ligt in welk land :
Bodensee ligt in welk land :

Bergen Alpen in welke landen :
Mont Blanc in welk land :

Rivieren Donau ontspringt in welk land : Mondt uit in :
Rhône ontspringt in welk land : Mondt uit in :
Rijn ontspringt in welk land : Mondt uit in :

Steden Basel in welk land :
Bern in welk land :
Zürich in welk land :
Vaduz in welk land :
Innsbruck in welk land :
Wenen in welk land :
Salzburg in welk land :

Buurlanden Schrijf hier het lijstje van alle buurlanden die rond Zwitserland, Liechtenstein en Oostenrijk liggen en vul de hoofdstad in :

Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :
Land :	Hoofdstad :

Opgave 34 : Zwitserland - Oostenrijk - Liechtenstein

	ZWITSERLAND	OOSTENRIJK	LIECHTENSTEIN
vlag			
staatsvorm			
hoofdstad			
talen			
godsdiensten			
aantal inwoners			
volkeren			
oppervlakte			
groter of kleiner dan België ? Hoeveel x			
hoogste berg			
rivier(en)			
munt			
producten			
bekende mensen			
toeristische plaatsen en mo- numenten			
naam in het Frans			
naam in het Engels			

Opgave 35 : Zuid-Europa : kaart teken een kaart van de Middellandse Zee met daarop GRIEKENLAND, CYPRUS en MALTA. Gebruik kaart op blad 48-49. Gebruik ook de Atlas van alle landen blz 105 en 130-131 en blad 145. In de Jeugencyclopedia vind je ook informatie. Gebruik ook Encarta.

Duid op de kaart aan :

Zeeën : Middellandse Zee
Egeïsche Zee
Ionische Zee
Dardanellen
Golf van Korinthe

Eilanden :

Malta	
Cyprus	
Kreta	hoort bij welk land :
Cyprus	hoort bij welk land :
Rodos	hoort bij welk land :
Samos	hoort bij welk land :
Chios	hoort bij welk land :
Lesbos	hoort bij welk land :
Cycladen	horen bij welk land :
Euboea	hoort bij welk land :

Steden :

Valetta	in welk land :
Athene	in welk land :
Sparti	in welk land :
Thebe	in welk land :
Kortinthe	in welk land :
Thessaloniki	in welk land :
Iraklion	in welk land :
Lefkosia (Nicosia)	in welk land :

Rivieren :

Vardar	mondt uit in :
Stroema	mondt uit in :
Maritsa	mondt uit in :

Bergen :

Pindus	in welk land :	
Epiros	in welk land :	
Peloponnesos	in welk land :	
Olympus	in welk land :	Hoogte :
Athos	in welk land :	Hoogte :

Opgave 35 (deel 2) : Zuid-Europa : MALTA, GRIEKENLAND, CYPRUS

	GRIEKENLAND	CYPRUS	MALTA
vlag			
staatsvorm			
hoofdstad			
talen			
godsdiensten			
aantal inwoners			
volkeren			
oppervlakte			
groter of kleiner dan België ? Hoeveel x			
hoogste berg			
rivier(en)			
munt			
producten			
bekende mensen			
toeristische plaatsen en mo- numenten			
naam in het Frans			
naam in het Engels			

Opgave 36 : DE BALKAN deel 1

	SLOVENIË	KROATIË	BOSNIË- HERZEGOVINA
vlag			
staatsvorm			
hoofdstad			
talen			
godsdiensien			
aantal inwoners			
volkeren			
oppervlakte			
groter of kleiner dan België ? Hoeveel x			
hoogste berg			
rivier(en)			
munt			
producten			
bekende mensen			
toeristische plaatsen en mo- numenten			
naam in het Frans			
naam in het Engels			

OPGAVE 36 : BALKAN deel 2

	JOEGOSLAVIË	ROEMENIË	BULGARIJE
vlag			
staatsvorm			
hoofdstad			
talen			
godsdiensden			
aantal inwoners			
volkeren			
oppervlakte			
groter of kleiner dan België ? Hoeveel x			
hoogste berg			
rivier(en)			
munt			
producten			
bekende mensen			
toeristische plaatsen en mo- numenten			
naam in het Frans			
naam in het Engels			

OPGAVE 36 : BALKAN deel 3

	ALBANIË	MACEDONIË
vlag		
staatsvorm		
hoofdstad		
talen		
godsdiensden		
aantal inwoners		
volkeren		
oppervlakte		
groter of kleiner dan België ? Hoeveel x		
hoogste berg		
rivier(en)		
munt		
producten		
bekende mensen		
toeristische plaatsen en monumenten		
naam in het Frans		
naam in het Engels		

Opgave 37 : POLEN en het BALTICUM deel 1

	POLEN
vlag	
staatsvorm	
hoofdstad	
talen	
godsdiensten	
aantal inwoners	
volkeren	
oppervlakte	
groter of kleiner dan België ? Hoeveel x	
hoogste berg	
rivier(en)	
munt	
producten	
bekende mensen	
toeristische plaatsen en monumenten	
naam in het Frans	
naam in het Engels	

Opgave 37 : POLEN en het BALTICUM deel 2

	LITOUWEN	LETLAND	ESTLAND
vlag			
staatsvorm			
hoofdstad			
talen			
godsdiensten			
aantal inwoners			
volkeren			
oppervlakte			
groter of kleiner dan België ? Hoeveel x			
hoogste berg			
rivier(en)			
munt			
producten			
bekende mensen			
toeristische plaatsen en mo- numenten			
naam in het Frans			
naam in het Engels			

Opgave 38 : TJECHIË, SLOWAKIJE en HONGARIJE (Centraal-Europa)

	TSJECHIË	SLOVENIË	HONGARIJE
vlag			
staatsvorm			
hoofdstad			
talen			
godsdiensden			
aantal inwoners			
volkeren			
oppervlakte			
groter of kleiner dan België ? Hoeveel x			
hoogste berg			
rivier(en)			
munt			
producten			
bekende mensen			
toeristische plaatsen en mo- numenten			
naam in het Frans			
naam in het Engels			

Opgave 39 : RUSLAND kaart

teken de kaart (zie blad 62 in de atlas) en duid daarop aan :

Zeeën : Noordelijke IJszee

Witte Zee

Barentszee

Laptewzee

Oost-Siberische Zee

Beringstraat (Str. Bering)

Beringzee

Zee van Ochotsk

Grote Oceaan (Stille Oceaan)

Japanse Zee

Kaspische Zee

Zwarte Zee

Zee van Azow

Finse Golf

Meren : Ladogameer

Bajkalmeer

Eilanden : Nova Zembla

Koerillen

Sachalin

Gebergten : Oeralgebergte

Kaukasusgebergte

Werchojanskgebergte

Tsjorskigebergte

Anadyrgebergte

Kolymagebergte

Stanowoygebergte

Jablonovygebergte

Sajanisch Gebergte

hoogste berg : Elbroes : hoogte :

hoogste berg : Altaj : hoogte :

Rivieren : Noordelijke Dwina :

Ob

Jenisej

Lena

Kolyma

Amoer

Oeral

Wolga

Don

mondt uit in :

mondt uit in :

mondt uit in :

mondt uit in :

mondt uit in :

mondt uit in :

mondt uit in :

mondt uit in :

mondt uit in :

Steden : Sint-Petersburg

Moskou

Nizjni Novgorod

Nowosibirsk

Astrachan

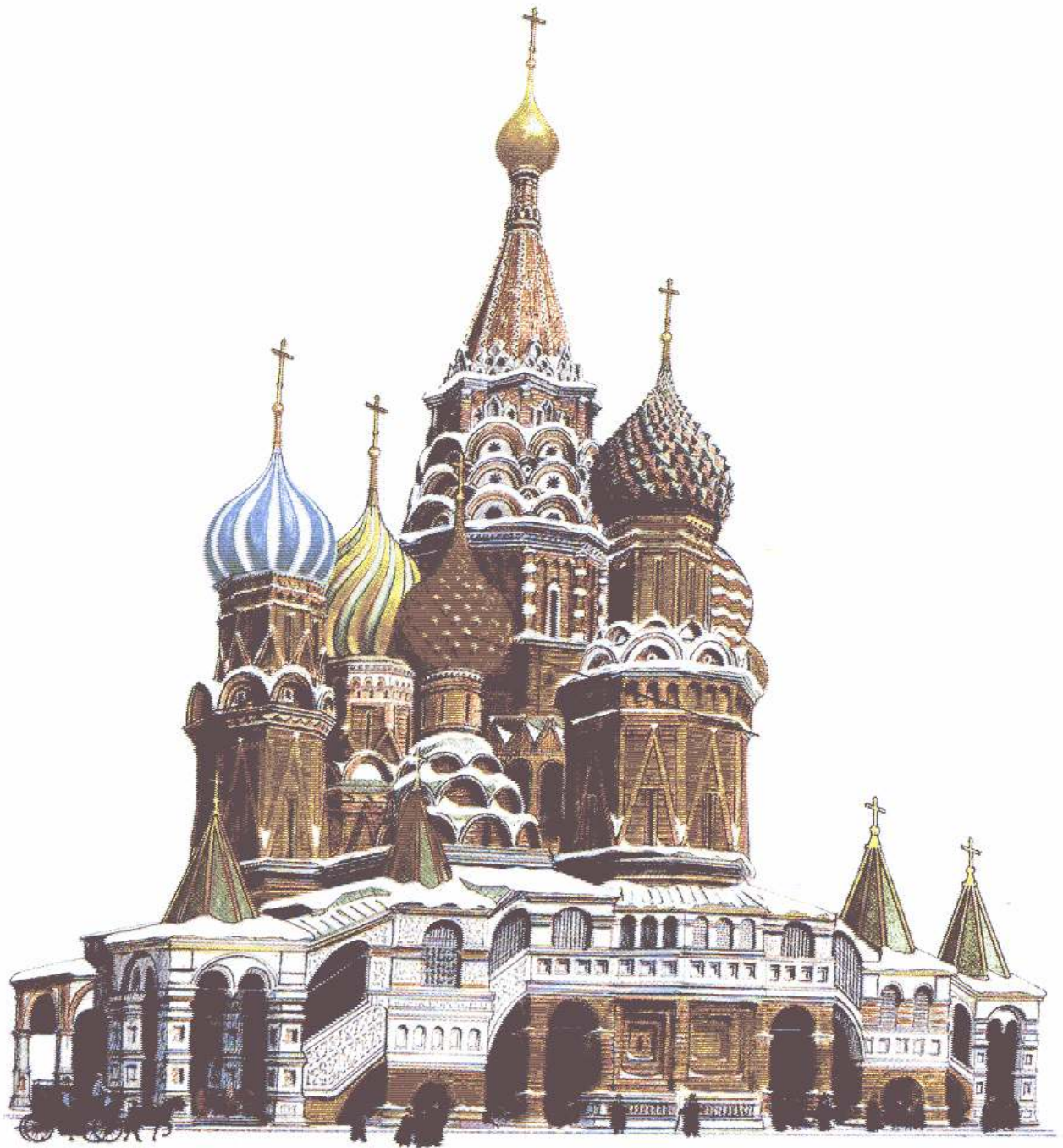
Irkoetsk

Wladiwostok

Omsk

Jekaterinenboerg

Rostow

Basiliuskerk in Moskou

Opgave 40 : RUSLAND (Russische Federatie) : gegevens

	RUSLAND (RUSSISCHE FEDERATIE)
vlag	
staatsvorm	
hoofdstad	
talen	
godsdiensden	
aantal inwoners	
volkeren	
oppervlakte	
groter of kleiner dan België ? Hoeveel x	
hoogste berg (van Europa)	
rivier(en)	
munt	
producten	
bekende mensen	
toeristische plaatsen en monumenten	
Hoe heet de patroonheilige van Rusland	
naam in het Frans	
naam in het Engels	
naam in het Russisch	
Wie is de stichter van Rusland ?	
Een typisch volksinstrument : (naam en tekening)	
Hoe heet de bekendste landstreek ?	
Schrijf de naam van Sint-Petersburg in cyrillisch schrift (encyclopedie 424) : LENINGRAD	

Opgave 41 (deel 1) : WIT-RUSLAND, OEKRAÏNE en MOLDAVIË

	Wit-Rusland	Oekraïne
vlag		
staatsvorm		
hoofdstad		
talen		
godsdiensden		
aantal inwoners		
volkeren		
oppervlakte		
groter of kleiner dan België ? Hoeveel x		
hoogste berg		
rivier(en)		
munt		
producten		
bekende mensen		
toeristische plaatsen en monumenten		
naam in het Frans		
naam in het Engels		

Opgave 41 (deel 2) : KAZACHSTAN , GEORGIEË, ARMENIË en AZERBEIDJAN

vlag			
staatsvorm			
hoofdstad			
talen			
godsdiensten			
aantal inwoners			
volkeren			
oppervlakte			
groter of kleiner dan België ? Hoeveel x			
hoogste berg			
rivier(en)			
munt			
producten			
bekende mensen			
toeristische plaatsen en mo- numenten			
naam in het Frans			
naam in het En- gels			

Opgave 42 : TURKIJE

vlag			
staatsvorm			
hoofdstad			
talen			
godsdiensten			
aantal inwoners			
volkeren			
oppervlakte			
groter of kleiner dan België ? Hoeveel x			
hoogste berg			
rivier(en)			
munt			
producten			
bekende mensen			
toeristische plaatsen en mo- numenten			
naam in het Frans			
naam in het En- gels			